مێژووی پەیوەندی نێوان کورد و تورکیا.. جبار عبداللە مهاجر

مێژووی هاوچەرخی نێوان کورد لەگەڵ تورکیا و [illegible] لەهەماهنگیەکانی نێوانیان دەگەڕێتەوە سەردەمی تورکە عوسمانیەکان، لەو کاتەوە ئەو پەیوەندیە ئابوری و سیاسی و سەربازیانە بەردەوامیان هەبووە، هەرچەندە کورد ڕژدبووە لە بەردەوام بوونی هاوپەیمانی لەگەڵ ئەو دەوڵەتە، بەپێچەوانەوە تورکەکان زۆر گرنگی نادەن بەو پەیوەندیە ئەمەش هۆکاری خۆی هەیە کە تورکەکان نایانەوێت کورد لەناوچەکە دەربکەوێت و سەربەخۆیی خۆی ڕابگەیەنێت، سیاسەتی ئەو دەوڵەتە بەرامبەر بە گەلی کورد جگە لە چەواشەکاری هیچی تر نەبووە، لەلایەکی تر هاندانی یاساکانی دەوڵەت بەرامبەر بە ڕۆڵەی کورد و بەرهەم هێنانی ڕۆڵەیەکی توندوو تیژ، پەراوێزخستنی مافە ڕەواکان لەنێو بنەماکانی ئەو وڵاتە بەڕوونی دیارە دژبەو دەستورەی کە دانیاوە بەکەمە نەتەوەکان، ئەمەش بەرچاوڕوونیەکە کەهەموو کورد ئەوە دەزانێت و خۆی لێ بێدەنگ کردووە، لەهەڵومەرجە نەخوارزاوەکان وادەخوازێت هەردوو لا وەکو یەک لەهاوکاری یەکتریدابن بەڵام کورد بەتەنیا دەبینرێت لەوناوە، ئەگەر لاینی ئابوری بکەینە تەوەرێکی گرنگ لە پەیوەندی نێوان ئەم دوو وڵاتە تورکیا وەکو وڵاتێکی بەرژەوند خواز دەردەکەوێت و پەیوەندی خۆی بەستێتەوە بەولاینە ئابوریەی کە کوردستان خاوەنیەتی، کوردیش ناچارە دان بەو پەیوەندیەدابنێت و ئامادەبێت بەهەر جۆرێک بێت لەگەڵ ئەو وڵاتە بەردەوام بێت لەلایەنی ئابوری و بازرگانی، بواری سەربازیش تەوەرێکی ترە لەپەیوەندیەکانی نێوان هەردوولا بەڵام زۆر بەجیاوازتر لەتەوەری ئابوری، تورکیا لەم لاینەوە زیاتر زاڵترە بەسەر کوردا ئەمەش بە بەزاندنی ئاسمان و خاکی کوردستان بەهۆبوونی چەکدارانی پەکەکە کە بەدوژمنی سەرسەختی خۆی دەزانێت، زۆر جار بێ ئەوەی گوێ بدات بە هەبوونی هاونشتیمانیان لەسەر سنورەکان و گوندەکان تورکیا هەڵدەستێت بەئەنجامدانی تۆپباران لەوناوچانە کە بێتە هۆی شهیدکردن و بریندارکردنی خەڵکی سفیل و بێتاوان، واتا ئەم شێوازە ڕەفتارانە بەمانای ئەوە دێن کە تورکیا هیچ حسابێک بۆ کورد و خاکەکەی ناکات و گوێ بە هاوپەیمانی نادات، تۆبۆگرافیای دەوڵەتی تورک وا هەڵکەوتووە کە بەمنەت بێت لەئاست داواکاری وڵاتانی ئەقلیمی لەلایەک ڕێگای بەیەکگەیشتنی هەردوو کیشوەری ئاسیاو ئەوڕوپایە سەرڕێگای بازرگانیە، ئەمەش وادەکات

هەڕەشەی خۆی بەسەر هەردوو لادا بسەپێنێت، بەوهۆیەوە تەنەزولات بە داوڵەتانی تر ناکات و ملکەچی داواکاری خۆیان دەکات. ئیستاش ئەو پێیوەندیانە بەردەوامیان هەیە بەبێ ئەوەی هیچ گۆڕانکاریەکی بەسەردا هاتبێت و تورکیا لەسەر هەمان ڕێگای سیاسەتی کۆنی عوسمانی بەردەوامە، دەوڵەت هیچ یاسیەکی نەگۆڕیووە کەلە بەرژەوندی گشت نەتەوەکاندابێت و ئەوانیش مافی خۆیان هەبێت ئازادانە بڕیاربدەن یاخود بژین، تەنانەت کوردیان کردەتە دوژمنی یەکتری و زەمینەیان خۆشکردووە بە کورد تاکو بەدەستی یەکتری خوێنی یەکتری هەڵمژن و یەکتری بکوژن،